

ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Гирман О.І., здоб. ОС «бакалавр»

Науковий керівник – канд. екон. наук, доц. **В.В. Макогон**
Державний біотехнологічний університет

Економічна криза, політична нестабільність, необґрунтованість реформ окремих секторів економіки стали вагомими причинами погіршення фінансового стану вітчизняних підприємств. Суб'єкти господарювання працюють в умовах, що постійно змінюються. На діяльність підприємств негативно впливає відсутність належного рівня їх фінансової стійкості, яка є основою нормального функціонування та нарощення економічного потенціалу. Тому актуальним та важливим є питання оцінки фінансової стійкості підприємств та удосконалення з цією метою існуючих методичних підходів.

Аналіз економічної літератури показав, що залежно від контексту дослідження під фінансовою стійкістю розуміють здатність підприємства функціонувати і розвиватися, зберігаючи свою здатність до самозабезпечення в межах допустимого рівня ризику. Фінансова стійкість підприємства забезпечується високою часткою власного капіталу в загальній сумі його фінансових засобів. Вона показує рівень ризику діяльності підприємства та його залежність від зовнішніх джерел фінансування.

Стабільне зростання валюти балансу, достатній рівень ліквідності, платоспроможності і надійності підприємства, значна частка власних джерел фінансування діяльності підприємства, стабільність доходів та якість активів, здатність підприємства розширювати свою діяльність є основними ознаками фінансової стійкості підприємств.

Окремі дослідники [1, с. 108; 3, с. 125] пропонують оцінювати фінансову стійкість підприємства на основі обчислення системи абсолютних (узагальнюючих) та відносних (часткових) показників. Показники, які характеризують рівень забезпеченості оборотних активів підприємства джерелами їх формування, є абсолютними загальними показниками його фінансової стійкості. Для характеристики джерел формування запасів підприємства використовуються наступні показники: наявність власних оборотних коштів для формування запасів; наявність власного оборотного капіталу, довгострокових кредитів та позик для формування запасів; наявність власного оборотного капіталу, довгострокових та короткострокових кредитів та позик для формування запасів. З'ясувати, наскільки підприємство забезпечене джерелами формування запасів можна за допомогою наступних показників: надлишок або нестача власних оборотних коштів для формування запасів; надлишок або нестача власних і довгострокових джерел формування запасів; надлишок або нестача загальної суми основних джерел формування запасів.

Кремень В.М. та Щепетков С.Я. теж пропонують з метою оцінки фінансової стійкості підприємства використовувати абсолютний показник – так званий трикомпонентний показник, який дозволяє визначити тип фінансової стійкості

підприємства. Така оцінка фінансової стійкості ґрунтується на порівнянні обсягів запасів і витрат із величиною джерел їх фінансування [3, с. 112].

За результатами обчислення вищезгаданих показників окремі науковці [1, с. 109; 2, с. 128] пропонують віднести підприємство до певного типу фінансової стійкості :

- абсолютна фінансова стійкість підприємства – усі запаси підприємства формуються за рахунок його власних коштів, підприємство є платоспроможним;

- нормальна фінансова стійкість підприємства – платоспроможність підприємства у даному випадку гарантована, проте для покриття запасів підприємству недостатньо власних коштів та залучаються довгострокові позики;

- передкризовий фінансовий стан підприємства – платоспроможність підприємства порушена, для покриття запасів використовуються власні кошти, довгострокові та короткострокові позикові кошти;

- кризовий фінансовий стан підприємства – підприємству не вистачає джерел фінансування запасів, підприємство на межі банкрутства.

Кремень В.М. та Щепетков С.Я. виділяють стійкість, яка може бути абсолютною, стійкою та нестійкою, і нестійкість, яка, у свою чергу, може проявлятися як стійка, нестійка, передкризова і кризова [3, с. 114].

Більшість науковців [1, с. 112; 2, с. 134; 3, с. 110; 4, с. 330] схиляється до думки, що особливо важливе значення при оцінці фінансової стійкості підприємства належить відносним (частковим) показникам. Відповідний аналіз здійснюється за допомогою обчислення та порівняння коефіцієнтів з їх нормативними значеннями, а також порівняння їх зміни у динаміці. До часткових (відносних) показників оцінки фінансової стійкості підприємства відносять наступні показники: коефіцієнт автономії (фінансової незалежності), коефіцієнт концентрації позикового капіталу, коефіцієнт фінансового ризику, коефіцієнт реальної вартості основних засобів у валюті балансу, коефіцієнт реальної вартості основних засобів та запасів у валюті балансу, коефіцієнт маневреності, коефіцієнт інвестування, коефіцієнт фінансової стійкості. Дослідження підходів різних науковців дозволяє стверджувати, що найбільш поширеними є коефіцієнт автономії, коефіцієнт співвідношення власних і залучених коштів, коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів та коефіцієнт

Забезпечити фінансову стійкість може тільки те підприємство, яке активно реагує. Аналіз комплексу показників дає можливість визначити чинники та їх вплив на рівень фінансової стійкості підприємства, що дозволяє своєчасно вжити певних заходів для покращення фінансового стану підприємства, зменшення його залежності від зовнішніх фінансових ресурсів і забезпечення платоспроможності в довгостроковий період. На фінансову стійкість підприємства впливають різноманітні чинників, які можна класифікувати за різними класифікаційними ознаками. Так, за місцем виникнення їх поділяють на зовнішні і внутрішні, за значимістю результату –

основні і другорядні, за структурою – прості і складні, за часом дії – постійні і тимчасові.

Основними чинниками, що зумовлюють погіршення фінансової незалежності підприємств, є недотримання «золотого правила фінансування» діяльності підприємства, зростання обсягів позикового капіталу в усіх формах на підприємстві, нарощування кредиторської заборгованості, зростання вартості банківських кредитів, наявність заставного капіталу тощо [5, с. 114].

Макрофінансова стабілізація є головним чинником створення сприятливого економічного середовища, в якому підприємства отримують можливість нарощування обсягів виробництва та інтенсивного генерування власних фінансових ресурсів [6, с. 14].

Інформаційні джерела:

1. Базилінська О.Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика. Центр учбової літератури, 2009. 328 с.
2. Деева Н.М., Дедіков О.І. Фінансовий аналіз. Центр учбової літератури, 2007. 328 с.
3. Кремень В.М., Щепетков С.Я. Оцінювання фінансової стійкості підприємства. Актуальні проблеми економіки. 2011. № 1 (115). С. 107-115.
4. Цал-Цалко Ю.С. Фінансовий аналіз. Центр учбової літератури, 2008. 566 с.
5. Кузьмін О.Є., Мельник О.Г. Нормативно-критеріальне забезпечення діагностики фінансового стану підприємства. Фінанси України. 2010. № 8. С. 105-114.
6. Наумова Л.Ю. Фінансова стійкість підприємств та її забезпечення в трансформаційній економіці України. Автореферат дис. на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук. Спеціальність 08.00.08. Гроші, фінанси і кредит. 2008. 19 с.

ПОНЯТТЯ ГРОШОВОГО ПОТОКУ КОРПОРАЦІЇ ТА ХАРАКТЕРИСТИКА ЙОГО ВИДІВ

Гладкіна А.І., здоб. ОС «бакалавр»

Науковий керівник – канд. екон. наук, доц. **В.С. Міщенко**

Державний біотехнологічний університет

У сучасних умовах розвитку економіки України управління грошовими потоками суб'єктів господарювання є важливою складовою фінансового планування. Питання ефективності управління грошовими потоками підприємства є доволі актуальним, оскільки величина цих потоків свідчить про стан самого підприємства, основою для його самофінансування та впливає на платоспроможність і ліквідність.

Фінансово-господарська діяльність підприємств нерозривно пов'язана з рухом грошових коштів, в результаті якого формуються вхідні і вихідні грошові потоки. У зв'язку з цим особливого значення набуває поняття «грошовий потік», яке привертає увагу багатьох практиків і науковців. Важливість дослідження проблеми формування грошових потоків